

(א) [לעיל ג.ל.ד.], (ב) ה"ג מ"ה שבעה הגיה ורבי פסא ומהר"ש לא הקדים עמו ופירש דקרא אסתמא דתלמודא דלוקמי לרביה הכי אבל לר"פ לא קשי דלפטר דלת ליה ה"ה מ"י ראו ליעול, (ג) לעיל ג.ל.ד.], (ד) [דף ל"ג, ט] בס"א: מנה, (ו) ז"ל דלי תפס, (ז) ועין ברשב"א בשעש שיטות שמביא פירושם אחרים, (ח) גי' ר"מ דלא מצי וע"ש,

הגהות הגר"א

[א] תר"ח ראו כ"י. ודוק כ"י. ניב ושאר פוסקים מולקין ע"ז:

מוסף רש"י

שוחפין גינהו. בה"ה שור למשפטי פיה קה"ה שניהו רמנא שוחפין (לעיל ג.ל.ד.) הדרן עלך המניח

המניח פרק שלישי בבא קמא

לו.

עין משפט
נר מצוה

ולכ"י מוקים לה הכי ולא מוקים לה כדלוקים למניעתא לעיל בניזק שמא ומיזיק צרי דאס כן היינו הך וסיפא אמאי אנטרין ורבה דלוקמא למניעתא דניזק שמא ומיזיק צרי ולא אוקמה צברי ורבי ורש"י ראו ליעול ואין לו משום דס"ל דסומכוס לא אמר

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אראוי ליעול ואין לו והתניא הרי זה משתלם לקמן מן המועד ולגדול מן התם ידתפס: היו שניהם של איש אחד שניהם חייבים: א"ל רבא מפרזיקא לרבא אשי ש"מ שוורים תמים שהיוקו רצה מזה גובה רצה מזה גובה הכא במאי עסקינן במועדין אי במועדין אימא סיפא היה אחד גדול ואחד קטן הניזק אומר גדול הויק והמיזיק אומר לא כי אלא קטן הויק המוציא מחבירו עליו הראיה אי במועדין מאי נפקא ליה מיניה סוף סוף דמי תורא מעליא בעי לשלומי א"ל סיפא בתמין ורישא במועדין א"ל רב אחא סבא לרבא אשי אי במועדין חייבים חייב גברא מיבעי ליה ותו מאי שניהם אלא לעולם בתמין ורבי עקיבא היא דאמר שותפין גינהו ומעמא דאיתגהו לתרויהו דלא מצי מדחי ליה אבל ליתגהו לתרויהו ימצי אמר ליה זיל אייתי ראייה דהאי תורא אזקך ואשלם לך:

הדרן עלך המניח

שור שנגח ארבעה וחמשה שוורים זה אחר זה ישלם לאחרון שבהם ואם יש בו מותר יחזיר לשלפני פניו והאחרון אחרון נשכר דברי ר"מ רבי שמעון אומר שור שנגח מאתים שנגח לשור שנה מאתים ואין הנבלה יפה כלום זה נוטל מנה וזה נוטל מנה חזר ונגח שור אחר שנה מאתים האחרון נוטל מנה ושלפניו זה נוטל חמשים וזה נוטל חמשים וזה חזר ונגח שור אחר שנה מאתים האחרון נוטל מנה ושלפניו חמשים וזה ושנים הראשונים דינר זהב: גמ' מתנתין מני דלא בר' ישמעאל ודלא בר' עקיבא אי בר' ישמעאל דאמר בעלי חובות גינהו האי אחרון אחרון נשכר ראשון ראשון נשכר מבעי ליה אי בר' עקיבא דאמר תורא דשוחפי הוא האי יש בו מותר יחזיר

ראוי ליעול ואין לו פירוש ראו ליעול אם תפס ואין לו אם תפס ואין דוקא היכא דיש לו תביעה על שני השוורים על הגדול ועל הקטן אם תפס משתלם אבל מתיני לעיל דאין לו תביעה אלא על הגדול אפי' תפס הקטן אין משתלם מיניה ולא שייך לשנוי לעיל ראו ליעול ואין לו כיון

דאס תפס לא משתלם מיניה וצטענו תמים נראה דאס תפס שעורים לא משתלם וא"ת אמאי לא משענו הכא כדלעיל דקאמר ניזק שמא ומיזיק צרי וי"ל דא"כ הו"מ למיפך היינו הך כדפירש צקונטרס והשתא איכא דריכותא כדלעיל צרי דמתניין דרישא אשמעינן אפילו מיזיק שמא ומיזיק צרי פליגי רבנן עליה דסומכוס ואמרי המוציא מחבירו עליו הראיה וההוא דקטן וגדול משמענו אפילו ניזק שמא ומיזיק צרי פליגי סומכוס ואחד תם ואחד מועד אשמעינן דאפילו לר' אחא דאמר צריש פרק המוכר פירות (ב"ב דף ק"ג) גמל האומר צין הגמלים בידוע שזה הרגו מודה הכא דלא תליין צמועד כיון דשניהם רתיין והך דהניזקין שנים אשמעינן דמתפס שקיל כלאמר מיזיק וסיפא דתם ומועד אידי דאיירי צבא דלעיל בגדול וקטן ותם ומועד איירי נמי הכא:

ש"מ. מדקתני שניהם רצה כו' ואס אכד האחד קס מצרו

תתמי ומשתלם הימנו קי פירש צקונטרס וקשה דלא הוה ליה למימר שמע מינה אלא מקיפא הוה ליה למפך דקתני אחד גדול ואחד קטן המוציא מחבירו עליו הראיה ומשלים לגדול מן הקטן א"כ כשאכד אחד מהן לא משתלם מראותו שנשאר ונראה לפירש דצני שוורים שהיוקו שור צודאי איירי דחשיב כאלו הוי חד גופא ומשתלם מן השני ואע"ג דמתניין לא איירי אלא צענין שאנו מסופקים איזה מהן נגח מ"מ דייק מלישנא דקתני שניהם חייבים לאשמעינן שיכול להיות שיהיו שניהם חייבין כגון אי ידעינן צודאי שהיוקו שניהם יחד:

ורבי עקיבא היא דאמר שותפין גינהו. פירש צקונטרס דלר' ישמעאל דאמר צ"ח הוא חווי הוא

דמסיק ציה אס אכד האחד לא איכד זכותו וקשה דהא לעיל (דף ג.) אמר אפילו לר' ישמעאל שחטו מה שעשה עשוי ונראה לפירש דמשום הכי מוקי לה בר' עקיבא משום דלר' ישמעאל אין שום חידוש דפשיטא דאיכד זכותו כשאכד האחד כיון דצ"ח הוא אבל לר' עקיבא דשותפי גינהו ס"ד דהוי כאלו האחד מן השנים צחוקת הניזק ומצי למימר ניזק שלך נאכד ולא שלי:

הדרן עלך המניח

שור שנגח ארבעה וחמשה: אי כרבי עקיבא דאמר שותפין גינהו יחזיר צבולין מבעי ליה. תימה דלר' עקיבא נמי אמאי אין ראשון נשכר דלמה יהא מוטל עליו לשמור חלקו כל זמן שאר עמד צדין ולא צבו עדים דמה הוא יודע אס יזכה ולר' ריבין לדחות דכיון שיש צידו להצדי עדים לאלמר ולזכות מתחייב צשמירתו ולא מצי לשנוי כגון שאין צידו דאס כן תיקשי ליה לרבי עקיבא ראשון נשכר מצעי ליה: כגון

קו א ב מ"י פ"ט מה"ל
מזיק ממון ה"ל יא סמג
עשין סו טו"ש"ע ח"מ ס'
מ פט"ג ג בכה"ה וטע"י ד:
קו ג ד מ"י סס ה"ל ח
טו"ש"ע שס פט"י ב:
א ה מ"י פ"ט מה"ל מקי
ממון ה"ל יב טו"ש"ע
ח"מ ס"י תא פט"י א:

רבינו חננאל

מתני' היו שניהן [ש]לאיש אחד שניהן חייבין כו'. אוקי' בשורין תמין ור' עקיבא היא דאמי שוחפי גינהו. וטעמ' דאיתגהו לתרויהו דלא מצי מדחי ליה, אבל ליתגהו לתרויהו מצי אמ' ליה זיל אייתי לי ראייה דהאי תורא אזקך בעל הדין הניזק ובעל הדין המזיק שותפין גינהו עד שישתלם הניזק מהם חצי נזק, ודקאמרי שניהן חייבין, לא ללמד שאם רצה מזה גובה ואם רצה מזה גובה אלא ללמד שהם היו שני השוורים מדחי ליה, אילא יש לו להשתלם רביע נזקו מזה ורביע נזקו מזה, זה הוא שניהן חייבין. אבל אם אין שניהן [עומדין] אלא אחד מהם, הוא שמצי והאחד מת או ברח מצי מיזיק לדחוייה וכו', שאמ"ל לי טול מזה חצי מה שראוי לך כ"ל או שחבתי ראייה שזה המצוי הוא שהיוקך ותוטל כל מה שראוי לך ממנו]. הדרן עלך המניח את הכד

פרק רביעי: שור שנגח ד' וה' שור שנגח ד' וה' שוורים זה אחר זה ישלם לאחרון כו'. באנו להקור משנתני דתנן הכא אחרון נשכר דברי ר' מאיר, אליבא דתנן, לא כר' ישמעאל ולא כר' עקיבא. משום דר' מאיר תלמיד ר' ישמעאל ור' עקיבא הוא בדרגתי בתחלת עירובין, הוצרכנו לומר ר' מאיר כמי מהן שנגח, דתניא יושב השור בב"ד דברי ר' ישמעאל, ר' עקיבא אומ' הוחלט השור. ועלה אמרי, אי כר' ישמעאל דאמי' בעלי חובות גינהו אמאי תני אחרון נשכר, ראשון ראשון נשכר מיבעי ליה, שכן דין בעלי חוב כל הקודם זכה, ומעת שנגח גינהו הראשונה נתחייב לשלם גופו שלחצי השור חצי נזק לניזק, פשע המזיק ולא שימר השור יוצא והזיק חייב לשלם לראשון ולשני. אי כר' עקיבא שנה ר' מאיר משנתו